961 NOV 21

244

Állandó régészeti bemutató a Nemzeti Múzeumban

Újabb-kőkori „ház", 1600 éves kemence, IX. századi sír

(Tudósítónktól.)

A Nemzeti Múzeum egyik nevezetessége és érdekes látnivalója volt a század első évtizedeiben az úgynevezett régiségtár. A termekben a Magyarországon talált őskori és ókori leleteket mutatták be az akkori múzeumi kiállítási rendszer szerint apró magyarázó táblákkal ellátva és sűrűn egymásra halmozva úgy, ahogy kiemelték őket a földből. A régiségtár még így is nagy látogatottságnak örvendett.

Ezek a gyűjtemények azonban a háborús viharok és a Nemzeti Múzeum épületének megrongálódása következtében már évtizedek óta nem álltak a közönség rendelkezésére, de nemcsak hely hiányában, hanem azért is, mert az új muzeológiai felfogás szerint a gyűjteményeket a felszabadulás után megalakult Történeti Múzeum kutatói újra fel akarták dolgozni és a modern fejlődéstörténet illusztrációjaként a közönség elé vinni. A Történeti Múzeum munkatársai hosszú évek óta dolgoznak már a régiségtár egykori anyaga és az újabban előkerült leletek értékelésén, történeti helyük megállapításán és azok rendszerbe foglalásán.

Most ez a hatalmas, gondos munka végre odáig jutott, hogy párhuzamosan a Nemzeti Múzeum épületének restaurálásával, a páratlanul értékes leletgyűjtemény egy részét végre a közönség elé vihetik. *Fülep Ferencnek*, a Történeti Múzeum főigazgatójának kezdeményezésére a régészeti osztály kutatóinak kollektívája készítette elő a decemberben megnyíló Állandó Régészeti Kiállítást, amelynek rendezését *B. Thomas Edit* irányítja *Molnár Szilárd* grafikus és a múzeumok kiállításrendező csoportjának közreműködésével. A kiállítás a Nemzeti Múzeum nyolc termét foglalja el, ahol grafikusok, festők, tervezők és különféle belső berendezési iparosok dolgoznak, hogy az évezredek előtti korokat a legmodernebb kiállításrendezési technikával mutassák be a látogatóknak.

A kiállítás három részre oszlik. Az első öt teremben az őskor dokumentumait helyezik el. Az első teremben megközelítően eredeti nagyságban felállítják a hódmezővásárhely-kökénydombi 1949. évi ásatások egyik „házát". A „ház" egy szegletes alaprajzú nyeregtetős kis putri, tapasztott fallal. A régi tűzhelyet, az edényeket, főzőt és vallási célokat szolgáló urnákat, fazekakat a putriban nagyobbára úgy helyezik el, ahogy eredetileg ebben a házban megtalálták. Ez a ház az időszámításunk előtti 4000—2500 év közötti időből, az újabb kőkorból maradt ránk; most rejtett fénycsővilágítással teszik a kiállítás rendezői szinte „élővé" az egész házacskát. Egyébként az új kiállításrendezési művészet, a modern grafika, a műanyag igyekszik az egész kiállításon közel hozni a mai látogatóhoz a rég elmúlt évezredek kezdetleges életének emlékeit. A következő termekben is a bronzkor és vaskor emlékeinek kiállítását makettek, világító térképek, pleximodellek teszik változatossá, bemutatva, hogy elődeink hogyan éltek, hogyan alakult ki Magyarország területén a kereskedelmi élet, hogyan változtak a termelés eszközei és céljai, hogyan fejlődött a családi, a vallási élet.

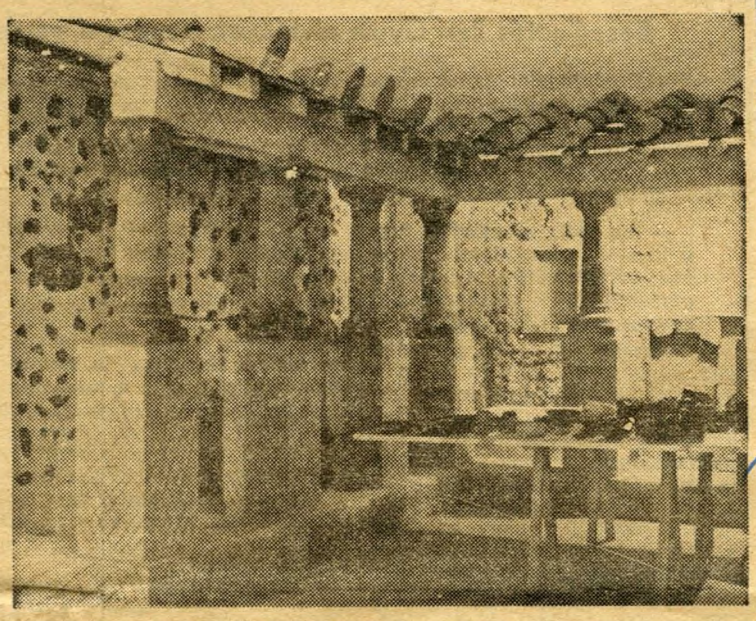

Az egykori római villa perystiluma.

A kiállítás második része három teremben a római provinciális kort, a rabszolgatársadalmat ismerteti. Itt egy nagy térképen látjuk Pannóniát, a mai Dunántúl területét, a nagyobb városok helyével együtt, azután a fennmaradt emlékek és kitűnő magyarázó táblák során látjuk az őslakosság elrómaiasodását. Egyik teremben a brigetiai lósír leletei, valamint egy kocsi műanyag rekonstrukciója, az eredeti kocsi részeinek ráapplikálásával, világosít fel arról, hogy a római korban a gazdagok kocsival és lóval együtt temettették el magukat, a túlvilágra való utazás jelképeként. Egy érdekes makett egy római katonai tábor berendezését mutatja be, a római termek legérdekesebb, legszemléltetőbb látnivalója pedig egy pannóniai római úr villájának oszlopos tornáca, perystiluma, amelyet természetes nagyságban építettek fel az ország különböző helyein talált egykorú leletekből. Bizonyára sok nézője lesz egy mintegy 1600 éves égetőkemencének, amelyet úgy állítottak be a kiállításra, ahogy egy fazekastelepről a földből kiemelték. Ebben a kemencében égették annak idején a fazekasok a kerámiákat, és a rekonstruált kemence, a benne levő kerámiákkal szinte azt a benyomást kelti, mintha gazdája most végezte volna el napi munkáját.

A kiállítás harmadik része az i. sz. V. század kezdetétől a IX. század végéig terjedő időszakot mutatja be egy csaknem 100 méteres folyosón felállított tárlókban és térképeken, maketteken. Az időszakot három társadalmi szakaszra osztották, a hun kor, az avar kor és a IX. században lefolyt avar—frank—szláv kor időszakaira. A kiállítás e részében az eredeti leletek mellett, érdekes térképek, két évezreden át fennmaradt domborművek és munkaeszközök, az egykori hitvilág vallási emlékei, s fegyvermaradványok, amelyeket rekonstrukciós rajzok magyaráznak meg és néhány, ebből a korból származó kiemelt sír teljes eredetije ad érdekes betekintést a magyarok bejövetelét megelőző évszázadok itt élt törzseinek életébe.

A nagyszabású kiállítás gondos magyarázó táblái, feliratai és falfreskói a mai történelemszemlélet alapján adnak változatos és érdekes magyarázatot ezeknek az ezredéveknek társadalmi viszonyairól, kereskedelmi és ipari fejlődéséről, és vallási életéről. A tudományos felvilágosítást és oktatást szolgáló kiállítás egyúttal színes és érdekes látványosságot is nyújt majd a látogatóknak.

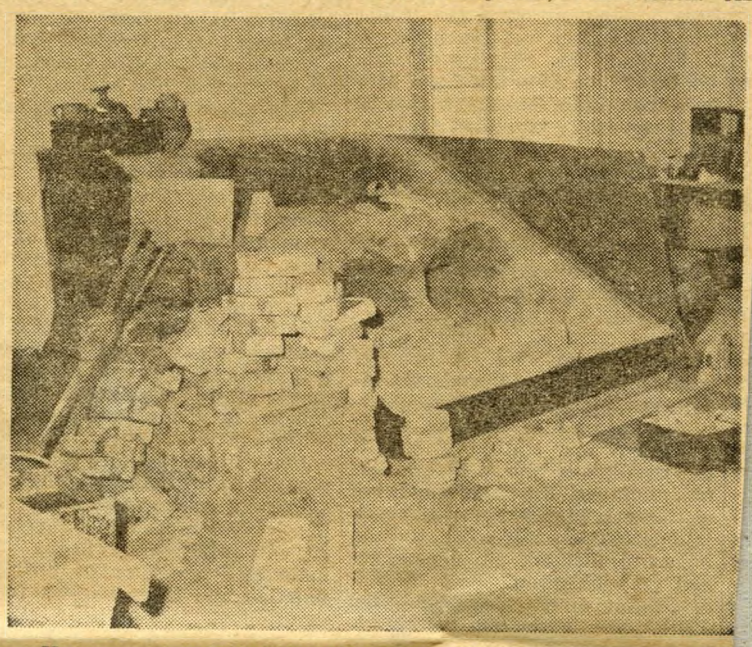

Hamarosan elkészül az 1600 éves égetőkemence restaurálása.